

ŽEMAITIJOS NACIONALINIO PARKO DIREKCIJA

IŠVADA

DĖL VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS, VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO TEISINIO REGLAMENTAVIMO, PROCEDŪRŲ ĮVERTINIMO NUSTATYMO

2020-08-18 Nr. V5-652-(6.66)

Plateliai

Žemaitijos nacionalinio parko direkcija (toliau – Direkcija) vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Tvarka), Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ nustatė veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, ir atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą (toliau – Vertinimas).

Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis viešųjų ir privačių interesų derinimo teisinio reglamentavimo, procedūrų įvertinimo nustatymą ir vertinimą atliko Direkcijos vadovas. Analizuotas 2019 m. liepos 1 d. – 2020 m. birželio 30 d. laikotarpis.

Direkcijos pagrindinės veiklos sritys apibrėžiamos Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos nuostatuose, patvirtintuose Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2002 m. sausio d. įsakymu Nr. 11 „Dėl valstybinių rezervatų ir parkų direkcijų nuostatų ir pareigybių sąrašų 2002 metams patvirtinimo“ (aktualioje redakcijoje), toliau – Direkcijos nuostatai.

Pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu įstaigos veiklos sritis atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų:

1. padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
2. pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;
3. atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuota;
4. veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
5. daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;
6. naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija;
7. anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Įvertinus Direkcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis viešųjų ir privačių interesų derinimo teisinio reglamentavimo, procedūrų įvertinimo atitiktį Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnyje įtvirtintiems kriterijams, nustatyta:

1. Pagal kriterijų - padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

Pagal vertinimo metu surinktą informaciją nenustatyta, kad kuri nors Direkcijos veiklos sritis (funkcija) vertintu laikotarpiu atitiko šį kriterijų. Direkcijoje korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos faktų nenustatyta.

2. Pagal kriterijų – pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas.

Direkcijos pagrindinės funkcijos nėra kontrolės ir priežiūros vykdymas, kaip tai suprantama Korupcijos prevencijos įstatyme.

3. Pagal kriterijų – atskirų valstybės tarnautojų ir darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.

Direkcijos veikla yra išsamiai reglamentuota Direkcijos nuostatuose, Direkcijos darbo reglamente, patvirtintame Žemaitijos nacionalinio parko direktoriaus 2017 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. V-24 „Dėl Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos darbo reglamento tvirtinimo“ (aktualia redakcija), Direkcijos skyrių nuostatuose, valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų pareigybių aprašymuose bei vidaus teisės aktuose, kuriuose detalai nustatytos atskirų rūšių veiklos procedūros. Atskiras veiklos sritis reglamentuoja LR Vyriausybės nutarimai ar kitų institucijų priimami teisės aktai (pvz., su viešųjų pirkimų vykdymu - Viešųjų pirkimų tarnybos priimti teisės aktai ir pan.)

Direkcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė konkrečiose srityse yra reglamentuota priimtuose būtinuose teisės aktuose. Vidaus teisės aktų atitiktis įstatymams, jų taikymo praktika periodiškai vertinama, peržiūrima, apibendrinama, prireikus tikslinama.

Valstybės tarnautojų veiklos etikos principai, tarnybinės veiklos vertinimas reglamentuoti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme ir Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 968 „Dėl Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarime Nr. 977 „Dėl Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklių.

Direkcijoje dirbančių asmenų viešųjų ir privačių interesų derinimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas (1997 m. liepos 2 d. Nr. VIII-371).

4. Pagal kriterijų - daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Direkcijoje valstybės tarnautojams ir dirbantiems pagal darbo sutartis darbuotojams organizuojant darbą, atliekant tiesiogines pareigas ir priimant sprendimus privaloma užtikrinti, jog pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, siekiant užkirsti kelią kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai.

Viešųjų interesų viršenybei užtikrinti deklaruojantys asmenys privalo nešališkai, sąžiningai ir tinkamai atlikti tarnybines pareigas, teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra, nesinaudoti tarnybinėmis pareigomis ar tarnybiniu statusu asmeninei naudai gauti, priimdami sprendimus, vadovautis įstatymais ir visų asmenų lygybės principu, nesinaudoti viešai neskelbiama tarnybine informacija ne tarnybinei veiklai, nesinaudoti ir neleisti kitiems naudotis valstybės valdomu turtu ne tarnybinei veiklai, išskyrus įstatymuose ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nustatytas išimtis.

Darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimą jų veikloje reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas, Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklės, patvirtintos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2012 m. liepos 5 d. sprendimu Nr. KS-84 „Dėl Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių bei Privačių interesų deklaracijos formos ID001 patvirtinimo“ (su visais pakeitimais ir papildymais) ir kiti teisės aktai. Siekiant nustatyti darbuotojų privačių interesų deklaravimo ir, iškilus interesų konfliktui, darbuotojų nusišalinimo ar nušalinimo nuo sprendimų priėmimo procedūras, Žemaitijos nacionalinio parko direktoriaus 2019 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-61 patvirtintas Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos darbuotojų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi ir kontrolės tvarkos aprašas.

Į pareigas priimti valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, turintys administravimo įgaliojimus (toliau – Direkcijos darbuotojai) pateikia deklaraciją elektroninėmis priemonėmis per Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (VMI) Elektroninio deklaravimo sistemą (toliau – EDS) per 30 kalendorinių dienų nuo jo priėmimo į pareigas dienos; viešojo pirkimo komisijos narys, asmuo, atliekantis supaprastintus pirkimus ar pirkimo procedūroje dalyvaujantis ekspertas pateikia deklaraciją elektroninėmis priemonėmis (jeigu jos nebuvo dar pateiktos) iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūroje pradžios.

Pasikeitus duomenims arba atsiradus naujų duomenų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka, deklaruojantis asmuo patikslina privačių interesų deklaraciją per 30 kalendorinių dienų nuo duomenų pasikeitimo ar naujų atsiradimo, o paaiškėjus naujoms aplinkybėms, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, papildo deklaraciją ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo šių aplinkybių paaiškėjimo.

Darbuotojai atsako už savo privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų teisingumą, vadovo informavimą apie interesų konfliktą sukeliančias aplinkybes bei nusišalinimą nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ir priimant sprendimus, kurie gali sukelti arba sukelia interesų konfliktą. Darbuotojai privalo nusišalinti visuose sprendimo rengimo, svarstymo ir priėmimo etapuose arba kitaip paveikti sprendimus, galinčius sukelti ar sukeliančius interesų konfliktą ir nedaryti jokios įtakos kitų asmenų priimamiems sprendimams. Deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas (toliau – atlikti tarnybines pareigas), jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais.

Kaip deklaruojantys asmenys laikosi Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų, kontroliuoja ir prižiūri įstaigos vadovas bei jo paskirtas valstybės tarnautojas (nagrinėjamu laikotarpiu darbuotojas paskirtas 2019 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-61). Šiam darbuotojui pavesta vykdyti privačių interesų deklaracijų kontrolę PIDTIS (privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinė sistema) priemonėmis, ne rečiau nei kartą per ketvirtį; tikrinti ir analizuoti darbuotojų privačių interesų deklaracijų duomenis – atlikti jų stebėseną, o nustatčius galimą ar realų interesų konflikto pavojaus atvejį, apie tai nedelsiant raštu informuoti Direkcijos vadovą.

Direkcijos skyrių vedėjams pavesta susipažinti su pavaldžių darbuotojų privačių interesų deklaracijose pateiktais duomenimis, naudojantis paskirto asmens, kuris vykdo privačių interesų kontrolę, pateiktais duomenimis; neskirti pavaldiems darbuotojams užduočių ar pavedimų, galinčių sukelti interesų konfliktą; užtikrina, kad nusišalinęs (nušalintas) darbuotojas nedalyvautų rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, keliančius interesų konfliktą; vienus metus nuo įstatymo pažeidimo paaiškėjimo dienos neturi siūlyti skatinti pažeidimus padariusių darbuotojų, o darbuotojų, pripažintų šiurkščiai pažeidus įstatymo reikalavimus - trejus metus.

Direkcijoje yra patvirtintas pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas, kuris pagal poreikį tikslinamas (nagrinėjamu laikotarpiu galiojo sąrašas, patvirtintas 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. V-103 bei 2020 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-2).

Asmuo, dirbantis Direkcijoje, negali priimti dovanų ar paslaugų arba jas teikti, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą. Šis apribojimas netaikomas asmenims, gavusiems dovanų ar paslaugų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, pareigomis, taip pat reprezentacijai skirtoms dovanoms (valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika, kalendoriai, knygos ir kitokio informacinio pobūdžio spaudiniai), kurių vertė neviršija 30 eurų. Jeigu dovanos vertė viršija 30 eurų, ši dovana yra laikoma Direkcijos nuosavybe. Tokia dovana įvertinama ir saugoma Direkcijos vadovo nustatyta tvarka. Asmuo, kuris

asmeniškai ar per tarpininkus priėmė leidžiamo dydžio dovaną iš fizinio ar juridinio asmens ir dėl to gali kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktas, vienus metus negali dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus ar atlikti kitų tarnybinių pareigų dėl šio asmens.

Atrankos būdu patikrinus PIDTIS darbuotojų pateiktas privačių interesų deklaracijas, jų papildymus, patikslinimus, jų pasirašytus konfidencialumo pasižadėjimus bei nešališkumo deklaracijas, pranešimus apie nusišalinimą, viešųjų pirkimo komisijų posėdžių protokolus ir kitus Direkcijos turimus dokumentus, darytina išvada, kad Direkcijos darbuotojai laikosi Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų.

Dėl nuolatinio viešųjų ir privačių interesų derinimo teisinio reglamentavimo keitimosi, Direkcijos valstybės tarnautojai bei dirbantys pagal darbo sutartis esant finansinėms galimybėms dalyvauja mokymuose, susijusiais su viešųjų ir privačių interesų derinimu, arba savarankiškai gilina žinias.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad viešųjų ir privačių interesų derinimo organizavimo ir vykdymo procesas Direkcijoje yra tinkamai subalansuotas. Nors formaliai viešųjų ir privačių interesų derinimas priskirtinas prie sričių, kurioje didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau, atsižvelgiant į griežtą reglamentavimą, galima daryti išvadą, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

5. Pagal kriterijų – naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.

Per analizuojamąjį laikotarpį Direkcijoje neturėjo sričių, kurios susijusios su įslaptintos informacijos gavimu ir naudojimu.

6. Pagal kriterijų – anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų. Šiuo kriterijumi nesivadovauta, nes Specialiųjų tyrimų tarnyba korupcijos rizikos analizės Direkcijoje neatliko.

Išvada

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Direkcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis viešųjų ir privačių interesų derinimo teisinio reglamentavimo, procedūrų įvertinimo srityje analizuotu laikotarpiu (nuo 2019 m. liepos 1 d. iki 2020 m. birželio 30 d.) vertintina kaip nedidelė.

Direktorius

Ramūnas Lydis